

राज्यातील सर्व पशु व कुक्कुट संगोपन होत असलेल्या गोशाळा ,जमिन, इमारत, जहाज व वाहनांची पशुसंवर्धन विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांचेमार्फत तपासणी करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक- डीआयएस-२०२१/प्र.क्र. १६८/पदुम-४
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक ,
मंत्रालय, मुंबई -४०००३२
दिनांक :- २७ जून, २०२२

- वाचा:-** १. केंद्र शासनाचा प्राण्यांमधील संक्रामक व सांसर्गिक रोगांस प्रतिबंध व नियंत्रण अधिनियम, २००९
२. कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाचा शासन निर्णय क्रमांक- डीआयएस-२०२१/प्र.क्र. १६८/पदुम-४, दि. २४.०३.२०२२.

प्रस्तावना :-

राज्यातील सर्व लहान व मोठ्या व्यवसायिक कुक्कुट प्रक्षेत्रांवर अंडी देणारे (Layers) पक्षी व मांसल पक्षी (Broilers) तसेच परसातील कुक्कुट पक्षांना एव्हियन इन्फ्ल्युएंझा (बर्ड फ्ल्यु) सारख्या संसर्गजन्य व घातक रोगाचा प्रादुर्भाव होवू नये म्हणून प्रक्षेत्रधारकांनी व पशुसंवर्धन विभागाने अंमलात आणावयाच्या विविध उपाययोजनांबाबत वाचा क्र. २ येथील दि. २४.०३.२०२२ च्या शासन निर्णयान्वये निर्देश देण्यात आलेले आहेत.

२. वेळोवेळी क्षेत्रिय स्तरावर आयोजित करण्यात आलेल्या आढावा सभांमध्ये पशुसंवर्धन विभागाच्या अधिकारी यांना खाजगी कुक्कुट व्यावसायिक त्यांच्या प्रक्षेत्रावर जैवसुरक्षा विषयक तपासणी, रोग नमुने गोळा करणे, रोग प्रादुर्भाव सनियंत्रण करणेस्तव प्रवेश नाकारत असल्याची बाब निदर्शनास आलेली आहे. कुक्कुटसह सर्व प्रकारच्या प्रक्षेत्रांवर जैवसुरक्षा विषयक उपाययोजना, रोग सनियंत्रण याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करणे बंधनकारक आहे. एखाद्या प्रक्षेत्रावर जैवसुरक्षा विषयक उपाययोजनांची अंमलबजावणी होत नसल्यास अशा प्रक्षेत्रावर विविध रोग प्रादुर्भाव उद्भवण्याची शक्यता नाकारता येत नाही व अशा रोग प्रादुर्भावाचा फैलाव नजीकच्या व इतर प्रक्षेत्रांवर देखील होण्याची शक्यता असून यामुळे व्यावसायिकांना नाहक आर्थिक नुकसान सोसावे लागते.

३. केंद्र शासनाचा प्राण्यांमधील संक्रामक व सांसर्गिक रोगांस प्रतिबंध व नियंत्रण अधिनियम २००९ , मधील प्रकरण क्र १९ .कलम क्र ,२.येथे “ Any Veterinary officer or other Competent officer may enter upon and inspect any land or building or place, vessel or vehicle, for the purpose of insuring compliance of the Provisions of this Act or the Rules or Orders made there under, by the Persons responsible for such compliance” अशी तरतूद करण्यात आलेली आहे.

४. तसेच याच अधिनियमामधील प्रकरण क्र ३२ .कलम क्र ,५.येथे “Any person who contravenes the Provisions of this Act or obstructs the Competent Officer in performing his duties shall be guilty of an offense punishable with fine which may extend to One Thousand Rupees, and in case of failure to pay the penalty with imprisonment for a term which may extend to one month; and in the case of any subsequent offense with a fine of Two Thousand Rupees, or with imprisonment for a term which may extend to Two months in case of non-payment of the penalty” अशीही तरतूद करण्यात आलेली आहे.

५. उक्त अधिनियम तसेच केंद्र शासनाच्या प्राण्यांना कुरतेने वागविण्यास प्रतिबंध करण्याबाबत अधिनियम, १९६० आणि महाराष्ट्र प्राणी रक्षण अधिनियम, १९७६ मधील तरतुदी विचारात घेवून राज्यातील सर्व गोशाळा, खाजगी कुक्कुट व पशुधन प्रक्षेत्रे येथे जैवसुरक्षा विषयक व इतर तपासणी, रोग नमुने गोळा करणे यासाठी पशुसंवर्धन विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांना प्रक्षेत्रांवर प्रवेश देण्यास मज्जाव करू नये म्हणून आवश्यक शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

६. पढील वस्तुस्थिती विचारात घेवून खालीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे .

(i) राज्यातील पशु व कुक्कुट संगोपन होत असलेल्या सर्व गोशाळा, जमिनी, इमारती तसेच पशु व कुक्कुट वाहतुक करणा-या जहाज व वाहनांची केंद्र शासनाचा प्राण्यांमधील संक्रामक व सांसर्गिक रोगांस प्रतिबंध व नियंत्रण अधिनियम, २००९ मधील तरतुदींच्या अनुपालनाच्या अनुषंगाने अंमलात आणल्या जात असलेल्या जैवसुरक्षा विषयक उपाययोजनांची खातरजमा करणे, प्रक्षेत्राची तपासणी, पक्षी / पशुधनाचे रोग नमुने गोळा करणे, रोग प्रादूर्भाव सनियंत्रण व इतर अनुषंगिक शासकीय कामकाजासाठी पशुसंवर्धन विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांना प्रवेश करण्यास कोणतीही व्यक्ती मज्जाव करणार नाही.

(ii) पशुसंवर्धन विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांना वरील ठिकाणी प्रवेश करण्यासाठी जैविक सुरक्षेच्या अनुषंगाने आवश्यक साधनसामग्री संबंधित संस्थेने उपलब्ध करून देणे बंधनकारक राहील.

(iii) जी व्यक्ति पशुसंवर्धन विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांना पशु व कुक्कुट संगोपन होत असलेल्या गोशाळा, जमिन, इमारत, जहाज व वाहनांमध्ये प्रवेश करण्यास मज्जाव / प्रतिबंध करेल अशा व्यक्तीविरुद्ध केंद्र शासनाचा प्राण्यांमधील संक्रामक व सांसर्गिक रोगांस प्रतिबंध व नियंत्रण अधिनियम, २००९ च्या कलम ३२, प्राण्यांना कुरतेने वागविण्यास प्रतिबंध करण्याबाबत अधिनियम, १९६० आणि महाराष्ट्र प्राणी रक्षण अधिनियम, १९७६ मधील तरतुदींनुसार त्याचप्रमाणे लोकसेवक सार्वजनिक कार्ये पार पाडीत असता त्याला अटकाव केल्यास संबंधितांविरुद्ध भारतीय दंड विधान संहितेच्या / फौजदारी प्रक्रिया संहितेमधील योग्य त्या कलमान्वये कायदेशीर कारवाई केली जाईल.

(iv) या अनुषंगाने आवश्यक त्या सविस्तर मार्गदर्शक सूचना आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी क्षेत्रीय कार्यालयांना सत्वर निर्गमित कराव्यात.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून, त्याचा संगणक सांकेताक २०२२०६२७१२२९५९५७०१ आहे. सदर शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशाने व नावाने,

(डॉ. संजय वि. डोईजोडे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, औंध, पुणे.
२. सर्व जिल्हाधिकारी
३. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
४. सहआयुक्त पशुसंवर्धन, भारतरत्न अटल बिहारी वाजपेयी राज्यस्तरीय रोग अन्वेषण विभाग, पुणे
५. सर्व प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन,
६. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त
७. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद
८. मा. मंत्री (पशुसंवर्धन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
९. मा. राज्यमंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१०. सर्व सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा
११. अवर सचिव (पदुम -३), कक्ष अधिकारी (पदुम १, २ व १६) कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. निवड नस्ती (पदुम-४).